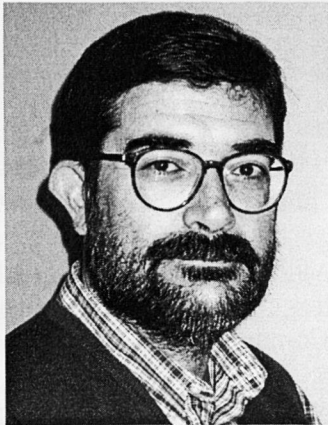

INFORME SOBRE L'ENSENYAMENT EN VALENCIÀ CURS 2001-02

...estudia en valencià el 20,60% de tot l'alumnat d'infantil, primària i secundària. S'està lluny d'haver arribat a cap mena de sostre.

Vicent Esteve
Sindicat de Treballadors i Treballadores de
l'Ensenyament del País Valencià Intersindical
Valenciana (Stepv-lv)

La política educativa del Consell, pel que fa a l'ensenyament en valencià, experimenta una preocupant paralització en el ritme de creixement als darrers anys. No hi ha un impuls institucional global i sostingut a favor de l'ús del valencià. La llengua pròpia no rep la protecció que li reserva l'Estatut d'Autonomia i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV).

Potser el fet més preocupant és que el conjunt de centres privats del País Valencià han bandejat la incorporació del Programa d'Ensenyament en Valencià i del Programa d'Immersion Lingüística, els únics que, per les seues característiques, garanteixen una plena adquisició de la llengua pròpia. Per altra banda, divuit anys després d'aprovar la LUEV, la deficient dotació als centres de personal docent degudament qualificat en l'ús de la llengua per part de la Generalitat conculca el dret de les famílies a rebre l'ensenyament en valencià i provoca, sovint, el desprestigi d'aquesta modalitat educativa.

És un lloc comú que a l'ensenyament la legalitat disposa la igualtat de tractament de totes dues llengües oficials, com també és sabut que no es posen els mitjans perquè això pugua ser una realitat, no ja l'assoliment per igual de la competència comunicativa i l'ús social de les dues llengües, sinó que la desigualtat de tracte comença per no regular de manera adequada, de vegades ni es regula, els procediments que emanen dels objectius que es volen

aconseguir per l'aplicació de la llei.

El sistema educatiu valencià, tot i que pròpiament caldria parlar d'un únic sistema en el conjunt de l'Estat, s'ha d'organitzar i regular a partir de les competències plenes en matèria educativa de la Generalitat Valenciana. Això no obstant, té reconegudes ja en la pròpia LOGSE les finalitats educatives relatives al tractament de la llengua pròpia, el valencià. Què diu la LOGSE?:

Article 13. L'educació primària contribuirà a desenvolupar en els xiquets les següents capacitats: a) Utilitzar de manera apropiada la llengua castellana i la llengua oficial pròpia de la Comunitat Autònoma [...]

Article 19. L'educació secundària obligatòria contribuirà a desenvolupar en els alumnes les següents capacitats: a) Comprendre i expressar correctament en llengua castellana i en la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma, textos i missatges complexos, orals i escrits [...] Article 26. El batxillerat contribuirà a desenvolupar en els alumnes

les següents capacitats: a) Dominar la llengua castellana i la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma.

Tot i que la LOGSE atorga igualtat de tracte a ambdues llengües, resulta cabdal per a qualsevol política educativa reconèixer que el punt de partida per a cadascuna és ben diferent. Per tant, es tracta de veure quin esforç polític ha realitzat i realitza l'Administració per donar al valencià l'especial respecte i protecció que li atorga l'Estatut d'Autonomia i la LUEV, per tal d'assolir, si més no, la igualtat en matèria educativa definida a la LOGSE.

1. L'ensenyament en valencià, en xifres.

En els últims anys, l'increment de centres amb un Programa d'Ensenyament en Valencià (PEV) o d'Immersion Lingüística (PIL), i de l'alumnat que rep aquesta modalitat d'ensenyament, ha estat el que s'observa a la TAULA 1.

Com es pot veure a la taula, al llarg del període estudiat, en educació infantil i primària, l'increment de centres que apliquen un Programa d'Ensenyament en Valencià o d'Immersion Lingüística es ralentitza cada any: 48 nous col·legis de 1995 a 1996, seguit de 44, 19, 12, 10, 6 i 5 en aquest curs. En els centres de secundària, l'increment ha estat major d'un any a l'altre: 13, 19, 20, fins a 39 en 1998-99; en el curs 1999-00, però, es va produir un fort descens del creixement, doncs la xifra de 16 nous centres retornà a ritmes dels anys 95/96, una tendència que continuà l'any passat amb 20 nous centres i enguany amb 18. En general, el creixement a secundària respon, per una banda, al fet que s'ha de donar continuïtat a l'alumnat que finalitza l'educació primària, però també s'hi dona un creixement de nova entrada amb alumnat que ha cursat primària en un programa d'incorporació progressiva i no en valencià.

Més enllà de les dades, en general, tant a primària com a secundària, cal un control, que no es fa, de l'aplicació dels programes per tal de tenir un coneixement exacte del que és la realitat en relació al que diuen les estadístiques. Per exemple, sabem que a molts instituts de les zones valencianoparlants no s'imparteixen en valencià el mínim de dues assignatures no lingüístiques per grup i curs en el Programa d'Incorporació Progressiva (PIP). Cal recordar, a més, que

la normativa d'admissió de l'alumnat no sols no contribueix a la continuïtat dels programes d'ensenyament en valencià entre un tram educatiu i el següent, sinó que l'entrebanca.

La ralentització descrita no es produeix perquè s'estiga a punt d'esgotar les possibilitats d'implantació, ja que els 863 centres que tenen un programa d'ensenyament en valencià (655 col·legis d'infantil i primària més 230 instituts), descomptats el privats concertats (35), representen no més enllà del 59% del total dels centres públics (1.395, entre col·legis i instituts). A la fi, estudia en valencià el 20,60% de tot l'alumnat d'infantil, primària i secundària. S'està lluny d'haver arribat a cap mena de sostre.

Per entendre millor el significat de les dades globals s'han de fer algunes consideracions més. Una aproximació territorial a les dades anteriors ens diu que, considerant només la població escolar de les zones de predomini lingüístic valencià -que és on s'apliquen lògicament els programes PEV i PIL- hi ha marge per al creixement, com es pot veure a la TAULA 2.

Amb tot, la dada més important és, com ja s'ha dit, que el pes de la normalització lingüística en l'àmbit escolar recau sobre els centres públics. A la província d'Alacant encara s'ha incorporat enguany el primer centre privat concertat, el col·legi de Carmelites de Dénia.

En definitiva, és cert que l'ensenyament en valencià continua augmentant, però també ho és que dels 863 centres que imparteixen ensenyament en valencià només el 4% són centres privats-concertats. La conseqüència és que s'està creant la tendència a configurar una mena de doble xarxa educativa, ensenyament públic en valencià i concertat privat en castellà. Per entendre la importància de la dada només cal recordar que al voltant del 32% de

TAULA 1

Curs	C. P. i Concertats		Alumnat	
	Primària	Secundària	Primària	Secundària
94/95	...5118655.9818.546
95/96	...5599963.79010.487
96/97	...60311872.40014.013
97/98	...62213880.61517.113
98/99	...63417788.15121.747
99/00	...64419396.17125.247
00/01	...650213102.25030.320
01/02	...655230106.000 (*)34.000 (*)

(*) Dades aproximades, pendents de tancament. Total alumnat 679.520 (Infantil i Primària 370.454. Secundària 309.137).

Font: Conselleria de Cultura i Educació. Generalitat Valenciana.

TAULA 2

Alumnat que estudia en valencià (zones de predomini lingüístic del valencià)

Curs 2000-01	Alacant	Castelló	València
Ed. Infantil	21%	58%	33'5%
Ed. Primària	17%	52%	27%
Ed. Secundària	10%	23%	14%

(*) La població escolar de les zones de predomini lingüístic valencià representa el 88'23% del total.

l'alumnat valencià s'escolaritza en centres privats i que aquesta proporció s'inverteix a favor de l'ensenyament privat en algunes de les ciutats més importants del país. Sens dubte, encara que en la xarxa pública hi ha encara molt a fer, és l'ensenyament concertat el factor decisiu per al progrés de l'ensenyament en valencià.

2. El professorat i el coneixement del valencià.

Divuit anys després de l'aprovació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (1983), encara arriba professorat sense titulació o sense competència lingüística en valencià a centres que tenen un programa d'ensenyament en valencià. Açò ocorre amb tots els sistemes de provisió: bé com a resultat d'adjudicació de vacants a professorat sense destinació definitiva, bé mitjançant els propis concursos de trasllats i, fins i tot, quan es donen destinacions en comissions de serveis, quan la seua concessió és discrecional per part de l'Administració.

Pel que fa a Infantil i Primària, en les adjudicacions de llocs de treball al professorat sense destinació definitiva del mes de juliol passat, 1.020 vacants es van assignar sense requisit lingüístic, corresponents a centres amb un PIP o amb la combinació d'un PIP/PIL.

En el cas del professorat de secundària també s'han donat vacants que exigeixen coneixement del valencià a persones que no en saben, sobretot en Tecnologia. Generalment, açò passa per falta de personal amb la corresponent competència lingüística. Com la planificació de la formació necessària no abasta les persones que, dins les borses de treball, són a l'espera de ser requerides, quan cal nomenar més gent, no se'n troba de titulada.

Per avançar definitivament en la resolució d'aquest problema, el professorat s'hauria d'incorporar al sistema educatiu ja capacitat des de la Universitat

...dels 863 centres que imparteixen ensenyament en valencià només el 4% són centres privats-concertats...encara que en la xarxa pública hi ha encara molt a fer, és l'ensenyament concertat el factor decisiu per al progrés de l'ensenyament en valencià.

per impartir les classes en qualsevol de les dues llengües oficials. Igualment, s'hauria d'exigir eixe mateix coneixement com a requisit per a ingressar a la Funció Pública. No haver-ho fet així fins ara significa que cada vegada que hi ha hagut oposicions el problema s'ha fet més gros, per acumulació. Mitjançant les oposicions de 1999 van ingressar,

només al cos de mestres, 900 docents en el País Valencià, una xifra semblant a la de la convocatòria de 2000, i en 2001 en van ser 1.079. Al voltant del 60% és professorat interí i, per tant, una bona part ja té coneixements de valencià. En secundària, però, l'oposició d'enguany l'han superada només que el 39% d'interins. Entre la resta de persones seleccionades n'hi ha moltes que no coneixen el valencià, però ja estan treballant en vacants per a les quals cal tenir coneixement de les dues llengües oficials. En el millor dels casos, encara tardaran tres anys a obtenir la titulació necessària. Si, com ha anunciat el Govern valencià, en les oposicions de 2002 hi haurà requisit lingüístic, s'aturarà definitivament el creixement del problema i només caldrà resoldre el que hi ha, que no és poca cosa.

3. Els recursos humans i didàctics.

Es constata cada curs l'escassetat de recursos que pateixen els centres. La Conselleria no edita suficients materials de suport per al professorat que imparteix la seua matèria en valencià i al mercat hi ha ben poc de material complementari, la qual cosa és remarcable en el cas d'Educació Especial i Tecnologia. I açò ocorre a banda de la qüestió de l'"homologació"

del material curricular per la pròpia Administració. Perquè l'obligada homologació ha esdevingut, en els últims temps, un autèntic problema de censura prèvia, intolerable per a l'exercici lliure de la docència, però també un factor que contribueix al buit de producció i distribució de materials. Després d'anys successius de "sequera" absoluta, en desembre de 1999, la Conselleria va fer un enviament de material als centres per a primària i primer cicle d'ESO amb contes, poemes i cançons, per una banda, i cal·ligrames i dues uni-

tats didàctiques, sobre els Drets Humans i sobre La Valldigna, per altra. Aquest curs arribaran als centres una unitat didàctica sobre la pilota valenciana i un treball adreçat al professorat sobre estratègies d'aprenentatge. Com es pot entendre, açò és molt poca cosa. Per altra banda, amb els recursos pressupostaris passa el mateix: des de 1992 fins 1999, l'assignació econòmica per unitat o grup en concepte de suport a l'ensenyament en valencià ha baixat d'any en any, en termes relatius i absoluts, fins el punt d'haver perdut 70 punts (!) respecte a l'IPC acumulat en el mateix període. Aquesta política està molt lluny d'acomplir amb l'especial protecció del valencià que ordena l'Estatut.

Pel que fa als recursos humans, l'assessoria de valencià, el servei que dins la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística s'encarrega de la promoció de l'ensenyament de i en valencià i de l'assessorament tècnic als centres, continua pràcticament amb el mateix nombre d'efectius des de fa anys. Des de 1992, només el novembre passat es va augmentar el nombre d'assessors en dos. Actualment, per a tot el País Valencià, només hi ha 18 assessors d'infantil i primària i 6, només 6, per a secundària, dels quals, una sola persona s'ha d'encarregar de tota la província de Castelló. És absolutament insuficient el nombre d'assessors per al nombre de centres que fan ensenyament en valencià i per procurar que continuen augmentant.

4. El desenvolupament normatiu.

Pel que fa a la regulació dels centres, tampoc no existeix una línia d'intervenció progressiva, sinó més aviat s'han cristal·litzat els problemes dels inicis o s'ha fet una política contradictòria. Només l'exigència del requisit lingüístic en les properes oposicions representa un canvi notable en aquesta conjuntura. Això no obstant, el sistema educatiu encara patirà durant uns anys els efectes d'una política contradictòria d'efectes perversos. Veiem per què.

En referència a l'apartat 2 d'aquest informe, en 1997 es van catalogar com a bilingües tots els llocs de treball dels col·legis públics d'infantil i primària, amb ocasió de l'adscripció del professorat del cos de mestres als nous llocs de treball resultants de l'aplicació del nou sistema educatiu. Tanmateix, simultàniament, es promulgà una moratòria adreçada al professorat participant segons la qual tothom podia quedar

exempt d'haver de tenir competència en valencià fins l'any 2007, a les zones valencianoparlants, i fins el 2012 a les castellanoparlants. Dels 17.000 mestres que es van adscriure aleshores (tots els que tenien una destinació definitiva), un nombre indeterminat (perquè és una informació que l'Administració no ha donat mai) ho van fer a qualsevol lloc de qualsevol centre sense haver de demostrar que en sabien, de valencià, tingueren o no la titulació pertinent. Però n'hi ha més. Des d'aleshores, el mateix professorat que es va acollir a la moratòria, pot participar -i de fet ho fa- en els concursos de trasllats per obtenir una nova vacant de qualsevol centre en les mateixes condicions. És a dir, es pot traslladar amb la moratòria inclosa, fins que s'esgoti el termini abans esmentat. En conseqüència, tots els cursos hi ha un nombre indeterminat de mestres sense competència en valencià que arriben com a definitius a vacants de centres amb un programa bilingüe, bé siga un PIP, un PEV o un PIL. Afortunadament, el professorat actua, en general, amb un gran sentit de la responsabilitat i no es generalitza el problema.

Pel que fa a secundària, és més senzill d'explicar la situació dels centres: moltes línies acabaran en l'ESO perquè els instituts no disposen de professorat amb titulació ni amb competència, ja que no s'hi ha regulat fins ara. Així doncs, el que es fa en valencià depèn del fet fortuït que hi haja el profes-

Perfumeries KARIG

LES NOSTRES BOTIGUES A:

PALMAC/. Francesc Fiol i Joan, 10
Pça. Pere Garau, 20 C i D
C/. Aragó, 17
C/. Blanquerna, 18

FELANITXC/. des Convent, 37

MANACORAvda. Baix des Cos, 3

CALES DE MALLORCA ...Centre Comercial

ALCÚDIAPça. Constitució, 10

CALA MILLORC/. Son Jordi, 4

SA COMAAvda. Savines, 118

sorat adient i amb voluntat, ja que en els concursos de trasllats cap vacant apareix catalogada amb un criteri lingüístic. Igualment, ja és greu que, ara mateix, no hi haja planificació en Batxillerat o en els Cicles Formatius per tal de donar continuïtat a les línies de l'ESO. En relació a aquest tema, cal fer esment de l'acord subscrit entre l'Administració i els sindicats en juny de 1999 sobre les plantilles dels instituts de secundària on apareix, per primera vegada, el compromís de procedir a la catalogació dels llocs de treball. L'acord diu literalment:

"Donada la cooficialitat del valencià i del castellà i del coneixement que de les dos llengües ha de tindre tot el professorat de la Comunitat Valenciana, com determina l'art. 23 de la Llei 4/1983, i amb la finalitat de donar continuïtat als programes d'educació bilingüe que l'alumnat haja cursat en Educació Primària, tot el professorat d'Educació Secundària que estiga impartint docència tant en nivells obligatoris com no obligatoris, haurà de tindre la capacitat lingüística i tècnica adequada per a impartir l'ensenyament en qualsevol de les dos llengües oficials de la Comunitat Valenciana. Per això, l'Administració educativa i les organitzacions sindicals es comprometen a negociar, en el marc de la Mesa Sectorial d'Educació, un model de catalogació lingüística de les plantilles dels instituts i seccions d'Educació Secundària, així com un pla de formació adequat, perquè el professorat pugua adquirir la necessària capacitat lingüística".

Ara bé, aquest acord encara no s'ha desplegat i, per tant, no té efectes.

Per altra banda, cal recordar que la major part dels col·legis que apliquen el Programa d'Immersion Lingüística no compten amb el professorat de suport previst a la normativa per dur endavant el programa, normativa que només es va desplegar durant els dos primers anys de vigència.

5. Les exempcions d'aprendre valencià.

D'acord amb la llei, hi ha un nombre tan elevat d'exempcions de l'assignatura de valencià a les zones castellanoparlants (quan l'obligatorietat hauria de ser el mínim que permetria parlar de cooficialitat) que, de fet, no es pot dir que el valencià és llengua cooficial en tot el país. Quan l'alumnat que ha fet ús del dret a demanar l'exempció -en ocasions com a conseqüència de campanyes organitzades des dels propis centres- es desplaça per seguir els seus estu-

dis en un altre centre de zona valencianoparlant, es troba amb vertaders problemes. A més, el fet que l'alumnat exempt de l'avaluació del valencià haja de romandre a l'aula fa de vegades impossible l'aprofitament de les classes per a la resta. Davant d'açò, cal actuar en positiu, amb campanyes de promoció institucionals específiques per a aquestes zones. Amb tot, la cooficialitat hauria de ser el punt de partida de tota acció institucional, per a la qual cosa caldria modificar la LUEV.

Igualment, a les zones valencianoparlants, encara es permeten les al·legacions de les famílies per tal de no seguir el programa bilingüe aprovat pel consell escolar del centre. Es pretén amb açò que no se'ls aplique el Programa d'Incorporació Progressiva (PIP), quan es tracta d'un programa de mínims que, encara ben fet, difícilment garanteix que l'alumnat arribe a poder utilitzar les dues llengües en igualtat de condicions.

En aquest mateix sentit, molts centres privats concertats han començat a plantejar-se en els darrers cursos que l'Àrea de Coneixements del Medi, en un PIP, s'ha d'impartir en valencià, cosa que fa molts anys haurien d'estar fent. Sorprenentment, ni la pròpia Administració té les dades que permetrien conèixer l'abast d'aquestes disfuncions.

Per altra banda, el Pla de Normalització Lingüística, una eina ben pensada per a l'extensió de l'ús del valencià més enllà de l'àmbit curricular, ha de ser objecte de seguiment per la inspecció educativa si es vol redreçar una situació que considerem molt insatisfactòria. A les zones castellanoparlants, molt pocs centres el fan. I a les zones valencianoparlants, en són molts els que no l'apliquen.

6. L'ús del valencià per l'Administració.

La mateixa Administració s'ha quedat al marge de la LUEV. Senzillament, el valencià sembla que ha deixat de ser llengua oficial perquè s'usa ben poc. Aquesta actitud és generalitzable al conjunt del Consell, i molt especialment als usos lingüístics de la Presidència de la Generalitat. El Govern valencià no té la voluntat de jugar un paper exemplificador que afirmaria la cooficialitat i li donaria al valencià el prestigi que atorguen les institucions. Però el més greu és que la Generalitat incompleix la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià en la catalogació lingüística del seu funcionariat: només l'1% dels llocs de treball de l'Administració autonòmica tenen com a requisit el coneixement del valencià. Un estudi de l'STEPV-Intersindical valenciana revela que, dels 16.500 llocs de treball catalogats per l'Administració del Consell de la Generalitat Valenciana, només 165 places tenen

com a requisit el coneixement en alguna mesura del valencià. Dos anys després d'haver-ho denunciat, tot continua igual. L'estudi demostra, a més, que els llocs de treball del personal dedicat a la traducció i correcció de textos, Assessories Lingüístiques i Tècnics Mitjans de Promoció Lingüística, suposen un total de 68, però clarament mal distribuïts, ja que la Conselleria de Cultura i Educació acapara 42 llocs de treball, dos tercers parts del total. La resta dels llocs de treball amb el requisit lingüístic són 97. Entre els llocs no reservats a tasques directament lingüístiques, sorprèn l'absència absoluta de llocs de treball amb el requisit del certificat de coneixements de valencià de grau superior. D'altra banda, només dues conselleries, Presidència i Cultura, contempen que per a alguna persona de la seua plantilla se li requereisca un grau mitjà. La resta de conselleries exigeixen, com a molt, el grau elemental. Tampoc no hi ha cap lloc de treball amb requisit de coneixement de valencià de qualsevol nivell en distints departaments de l'Administració: Conselleria de la Portaveu del Govern; IVIA (Institut Valencià d'Investigacions Agràries); IVE (Institut Valencià d'Estadística); OPVI (Organisme Públic Valencià d'Investigació). Altres conselleries compten amb escassos llocs de treball, com ara la de Medi Ambient, amb només una plaça de tècnic mitjà de promoció lingüística. Obres Públiques, Sanitat i l'IVAJ (Institut Valencià de la Joventut) tenen només tres llocs, mentre que Benestar Social en té 8, i Indústria, 7. Esmert particular mereix el cas de la Conselleria d'Agricultura que només disposa de

dos tècnics lingüístics i tres llocs amb requisits de coneixements orals. L'actuació de la Presidència de la Generalitat en aquest cas il·lustra novament sobre la desprotecció absoluta en què es troben els drets lingüístics dels ciutadans i les ciutadanes valencians.

En conclusió, el nombre de centres que tenen un programa d'ensenyament en valencià va en augment, però el ritme d'ampliació s'ha ralentitzat de forma notable en els darrers anys. L'estancament durà ja tres cursos. Però tot i que les dades indiquen què hi ha demanda social, el que s'està fent des de la Generalitat permet que el valencià no reba l'especial protecció estatutària i que, en conseqüència, continue ben allunyat del tracte que gaudeix l'altra llengua oficial. Per raons polítiques i de caire sociolingüístic, és especialment greu que els centres privats concertats configuren, de fet, una xarxa educativa al marge de la incorporació del valencià com a llengua d'ensenyament i de comunicació. Malgrat el temps transcorregut des de l'aprovació de la LUEV, cada curs continuen les queixes per no proveir els programes d'ensenyament bilingüe de professorat amb la necessària competència lingüística, la qual cosa provoca el seu desprestigi i conculca el dret de les famílies a rebre un ensenyament de qualitat quan la llengua elegida és el valencià. Atenent tots aquests factors, la demanda social podria deixar de ser el motor de la normalització si no rep l'estímul polític i social que la retroalimente.

MENÚ DIARI

Ctra. Manacor - Inca, km. 9
Tel. 971 83 02 46
07520 PETRA

BATEJOS - NOCES COMUNIONS MENJARS D'EMPRESA

